

OBSAH

Předmluva	11
Kouzelní počtáři, alfametrie a teorie her	13
1. Kouzelní počtáři	13
2. Soutěž počtáře s počítačem	14
3. W. Herschel zkouší zázračného počtáře	14
4. Štěpán Ivančo ze slovenské pusty	15
5. Alfametrické problémy	15
6. Čtyři algebrografy	16
7. Parita a topologie	17
8. Teorie her a opera Tosca	18
9. Strategie plukovníka Blotta	18
10. Kostky a počet pravděpodobnosti	19
11. Pascal studuje pravděpodobnost	20
12. Strategie koňských dostihů	21
13. Jak sázet na koně	22
14. Házím do vzduchu korunu	22
15. Jaglomové zkoumají stébla a nevěsty	22
16. Poisson a pravděpodobnost	23
17. Newton a karbaníci	24
18. Pravděpodobnost v dělitelnosti čísel	24
19. Kdo přežije trojnásobný souboj?	24
20. Jak spočítá pojišťovna délku života?	25
21. Sestry s modrýma očima	25
22. Teorie spolehlivosti v praxi	25
23. Zákony četnosti chyby	25
24. Metoda Monte Carlo	26
25. Condorcetův paradox demokratického hlasování	28
26. Ještě o nespolehlivosti hlasování	29
27. Čínské karty a Gergonnův karetní trik	30
28. Ferranti Atlas zkoumá baccarat	31
29. Průkaz hazardnosti Jeu de Nim	31
30. Africká hra bolotudu	33
31. Národní súdánská hra sidža	34
32. Orientální tříprstová morra	35
33. Vojenská strategická a taktická hra	36
34. Kostky v mříži	37
35. Čísla přeskakující čtverečky	38
36. Rekordní hra ve čtverečkové síti	38
37. Hra trpělivosti	38
38. Počítač IBM 7094 si hraje	39
39. Paradox parity a rotací čtverce	40

Geometrie	42
40. Bešetovič a Kakeyova jehla	42
41. Pythagorova věta a Kachunský papyrus	43
42. Mosleyova nesmrtelnost za srdce trojúhelníku	44
43. Napoleonovy trojúhelníky	44
44. Chromatické číslo a barvení map	45
45. Kostičky domina a vazba cihel	46
46. Kolik je čtverců ve mřížce?	47
47. Topologický rozbor cesty do krychle	47
48. Anuloid a kružnice	48
49. Eulerova věta o polyedrech	48
50. Naš slavný krajan Pick a jeho věta	48
51. Mistrovská mříž jedním tahem	49
52. Z Euklidovy knihy Elementá	50
53. Ludolfovo číslo ve verších a tisíci kružnice	50
54. Měsíc a pět přímek	52
55. Důkaz geometrické konstrukce	52
56. Tetrahedron, Tetra Pak a balení mléka	53
57. Feuerbachova kružnice devíti bodů	54
58. Problém Soddyho, laureáta Nobelovy ceny	55
59. Těleso při kolmém proniku dvou válců	55
60. Číslo, které strašilo pythagorejce	56
61. Tajemný kvocient „seq“ z pyramid	56
62. Kudy má chodit údržbář?	57
63. Dva ptáci a Leonardo z Pisy	57
64. Quadrature du cercle	58
65. Žebřík se dvěma opěrami	59
66. Čtverec ze tří čtverců	59
67. Obdélník složený z pentomin	60
68. Dva čtverce na čtyři díly	60
69. Malíř a pasparta jeho obrazu	60
70. Jak rozvinout plášť krychle	61
71. Nejúspornější krychlová krabice	61
72. Dudeney s odznakem Červeného kříže	62
73. Euklidův problém s trojúhelníky	62
74. Labyrint z etruské vázy	62
75. Obdélník z několika různých čtverců	63
76. Euler a problémy jednoho tahu	64
Teorie čísel	66
77. Objev v matematice a hádání čísel	66
78. Prvočísla a jejich záhady	67
79. Goldbachův problém a Vinogradův důkaz	67
80. Mystika čísel dokonalých a přátelských	68
81. Školák Gauss a ciferné součty	69
82. Einsteinovy hádanky pro Frankfurter Zeitung	70
83. Zvolte si číslíci a násobte devíti	70
84. Neznámý Archimedes a jeho Písečná početnice	70
85. Kdo vymyslel šachy a číselní giganti	71
86. Galileo zápolí s nekonečnem	72

87. Kolik bodů se vejde na úsečku?	73
88. Nekonečný počet v konečném intervalu	74
89. Cantorovy alephy a Cohenův geniální důkaz	74
90. Záhady letopočtu 1961.	75
91. Mistrovské hádání věku	75
92. Myslete si číslo	75
93. Matematika věštecká	76
94. Myslete si číslo, vždycky vyjde 11.	76
95. Kouzla s trojciferným číslem	76
96. Osmičková a dvojková soustava.	77
97. Kdy je součet roven součinu	78
98. Serpinského součty třetích mocnin.	78
99. Deset ze samých devítek	78
100. Letopočet obrácený o 180°	78
101. Babylonské početní tabulky	78
102. Náboženská mystika, Josephus a 40 Židů.	79
103. Jedinečné vlastnosti jednoho čísla	79
104. Součiny všech cifer na počítači	80
105. Oktagram s čísly na rozích	80
106. Číslo násobené přesunutím jednotky	80
107. Číslo násobené připsáním číslic	80
108. Neznámé čtyřmístné číslo	81
109. Trojmístné číslo podle složitěho předpisu	81
110. Záporná čísla a sčítání kolem kruhu	81
111. Napište si číslo	82
112. Kouzelný číselný čtverec	83
113. Jak vsuneme nulu do čísla	84
114. Násobení přehozením číslic	84
115. Největší součin devíti číslic	85
116. Trojciferné násobky čtverce ciferného součtu	85
117. Obrácená čísla a počítač	85
118. Ciferný součet a obrácené číslo	85
119. Odčítání obrácených čísel	85
120. Číslo z šesti stejných číslic	86
121. Diofantický problém se třemi lichými čísly	86
122. Tři čísla pro daný součet a součin	87
123. Od čtyř čísel vždy k nule.	87
124. Duplace místo násobení	87
125. Dvojmístné číslo třikrát za sebou	88
126. Reverzní magický čtverec	88
127. Čísla zajímavých vlastností	89
128. Miliarda a kvintilión	89
129. Brilantní objev Liouvilleho	89
130. Součty z lichých a sudých číslic	90

Rovnice snadné i obtížné 91

131. Algebraické metody jsou nejlepší	91
132. Jak se sestavují rovnice	91
133. Ještě o sestavách rovnic	92
134. Jednoduchá rovnice	92
135. Mohou se sčítat rychlostí?	92

136. Einsteinova relativita při výpočtech rychlostí	92
137. Chyby, švejkoviny a chytačky při výpočtech	93
138. Jak vypadá chytačka pro odborníky?	94
139. Nebezpečné kritické rovnice	95
140. Průkopnická práce Diofanta Alexandrijského	96
141. Tři úlohy z Diofantovy Aritmetiky	96
142. Pravidlo slepého muže	97
143. Vtip při řešení rovnic	98
144. Rovnice, které nemají řešení	98
145. Včely a nektar v rovnici	98
146. Jak jsou dlouhé klády na voze?	98
147. Několik neznámých	99
148. Bitva u Hastingsu řešená rovnicí	100
149. Arabská jednotka a Arab v hotelu	100
150. Jack London a polární psi	101
151. René Descartes radí, jak řešit problémy	101
152. Eulerovy klasické příklady	102
153. Kapitán, jeho děti a délka lodi	102
154. Dva vlaky s helikoptérou	103
155. Rovnice z živočišné výroby	104
156. Problém sta kuřat podle Čang-Čin-Čiena	104
157. Jak kyklop Polyfemos plnil nádrž	104
158. Jak se ušetřily lokomotivy	104
159. Newtonův pastýřský problém	105
160. Z Newtonovy Obecné aritmetiky	106
161. Jak učil počítat Ananii Širokca z Arménie	106
162. Koně z traktátu Die Coss	106
163. Papyrus z Rayndy	107
164. Lyžařský problém	107
165. Kolik jsme koupili?	108
166. Přelévání vína	108
167. Motorista a ukazatel vzdáleností	109
168. Steinhauš počítá ryby v rybníku	109
169. Jak kopali příkop	109
170. Migalovskij o námořní taktice	110
171. Longfellow a matematika	110
172. Jak šel námořník do důchodu	110
173. Panna Maruška a frajír Janek	110
174. Hádání věku otce a matky	111
175. Ještě jednou hádání věku	111
176. Jak jsou staří?	111
177. Sam Loyd v mistrovském problému	111
178. Matematická olympiáda v Leningradě a v USA	112
179. Zkoušky na universitu	114
180. Lineární programování	115
181. Problém a výsledek z lineárního programování	116
Matematická logika	117
182. Problém bílého medvěda a lovce	117
183. Kdo chová zebra a kdo pije vodu?	118
184. Kruh se valí kolem kruhu	118

185. Gardnerovy topologické kalhoty	119
186. Tartaglia a Bachet o vážení	120
187. Kolik čárek na měřítku?	120
188. Únor s pěti nedělemi podle kalendáře	121
189. Narozeniny 29. února	122
190. Holí holič sám sebe?	122
191. Dopis Hannibala Římanům	122
192. Galileo píše logograf Keplerovi	122
193. Rekordní let kolem světa	123
194. Všechny možné cesty	123
195. Otrávená sklenice a matematik	124
196. Matka a tři dcery	124
197. Blázni s barevnými čepicemi	124
198. Mandarini s křížky na čele	125
199. Problém z fotbalové soutěže	125
200. Hudebníci v kvartetu	125
201. Automobilová nehoda	126
202. Zloději a láhve	126
203. Kolik bylo vegetariánů?	126
204. Zkouška inteligence krabičkami	126
205. Šálek kávy a mléka	127
206. Pěšky a na velocipédu	127
207. Kam se ztratila koruna?	128
208. Problém drába, soudce a kata	128
209. Výbor u kulatého stolu	129
210. Vojáci na vycházce	129
211. Pyramida z kanonových koulí	129
212. Hrášek v konzervě a matematika	130
213. Když tři chlapeci kupovali	130
214. Složitě nákupy	131
215. Příklady z výrokového počtu	132
216. Jak řešíme výrokovým počtem?	133
217. Jak se jmenuje syn Jana Nového?	134
218. Marie, Mařka, Mařenka, Máňa	134
219. Permutace	135
220. Úlohy z kombinatoriky	136
221. Plutarchova úloha z kombinatoriky	137
222. Variační počet a konzerva	138
223. Sklenice s nejmenší spotřebou skla	138
224. Jednoduché úlohy variačního počtu	139
Nerozřešené problémy	140
225. Úkoly, které nemůžeme nebo neumíme řešit	140
226. Obrácené součty a souměrná čísla	140
227. Velká Fermatova věta	141
Závěr	143
Řešení úloh	144
Seznam literatury	149
Abecední rejstřík věcný a jmenný	154